

FOAIA DIECESANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

Apare odată în săptămână: DUMINECA

Prețul Abonamentului: Pentru Austro-Ungaria pe an . . 5 fl. — cr. " " " " pe $\frac{1}{2}$ an . 2 " 50 " " România și străinătate pe an . 14 franci " " " " pe $\frac{1}{2}$ an 7 "		Prețul inserțiunilor: Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. tipărite de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte, 3 fl., până la 200 de cu- vinte, 4 fl., de aci în sus 5 fl.	Corespondințele se adresează redacțiunii „FOAIA DIECESANĂ“; eארă banii de prenumerațiune și inserțiuni la ADMINISTRAȚIA Librării și Tipografiei diecesane în Caransebeș
--	--	---	--

Prelegere apologetică

despre Dumnezeu*)

Nu există chestiune mai mare decât chestiunea *Dumnezeu*. Aceasta e decizătoare pentru toate celelalte chestiuni; tot ea decide asupra întregii noastre vieți. Total depinde de la răspunsul la întrebarea: este un Dumnezeu, ori nu e? după aceasta se hotărăsc vederile noastre cum și întregul nostru mod de viață. Este dar cea dintâi și cea mai mare chestiune și interesul, ce l'avem pentru această chestiune, este cel mai înalt, ce ni-l putem închipui. E neadmisibil, ca să ne putem ocupa spiritul, mintea, cu tot felul de chestiuni și pe lângă aceasta să trecem nepăsători. Și de ar fi cele mai sublime chestiuni de știință și arte sau cele mai demne probleme și datorii ale spiritului și ale chemării noastre, căror ne consăcram viața noastră întreagă, ce sunt toate aceste în comparație cu această chestiune și cu acest interes? Și cum am putea pentru celelalte chestiuni să o uităm pe aceasta, care e cea mai sublimă? Nimic pe lume nu are asupra-ne atâta putere ca și întrebarea: Dumnezeu, și această întrebare, cu ori ce ni se presintă în viață este atât de strins aliată, încât, în fond, este ea singura întrebare, ce în toate o întâlnim și în toate ea este singurul motor al vieții noastre. Ea este, nu chestiune de erudit, savant ori de politician, om de stat ci este chestiunea omului, a omului întreg și a întregii sale vieți spirituale, etice.

Și fiind aceasta întrebarea omului întreg, așa și răspunsul are să fie răspunsul omului întreg. Nu puterea noastră de a cugeta și capacitatea noastră de a înțelege hotărăsc în această chestiune, — aceste

numai, nu sunt omul întreg, — să recere la aceasta și o hotărîre morală intrensecă. Nu numai capul singur, ci și conștiința cu inima, toate împreună trebuie să conglăsuiască asupra acestui punct; căci Dumnezeu mai curînd și mai mult simțit este de conștiința și de inima noastră de cât de mintea noastră. Dacă Dumnezeu este baza principiului atunci convingerea noastră despre dînsul nu este chestiune de reflexiune, ci e chestiune de simțire nemijlocită. Pentru-că principiile fundamentale se bazează pe convingerea nemijlocită a simțirii ear preceptele se bazează pe conclusiuni. Și despre nimic în lume, omul nu are o convingere atât de nemijlocită ca despre Dumnezeu.

Negarea Dumnezeirei este negarea unei convingeri, ce o avem în spiritul nostru, de aceea este tot-odată o rătăcire a minții, care ar trebui să fie imposibilă. Această rătăcire, agerul phisician din Göttingen Lichtenberg o caracteriza în mod profetic cu aceste cuvinte:

„Lumea noastră atât de rafinată are să devină cu timpul, încât va fi chiar atât de ridicol a crede în Dumnezeu precum e azi de ridicol a crede în stafii.“ — „Și pe urmă,“ continuează el, „lumea va deveni și mai pricepută și va crede numai în stafii. Noi singuri vom fi ca însuși Dumnezeu.“ Scriptura însă zice, ps. 14: *smintitii grăiesc în inimile lor că: nu este Dumnezeu.*

În mintea noastră există convingerea nemijlocită despre Dumnezeu; ideea despre Dumnezeu noi nu o putem scoate din mintea noastră. Noi nici nu ne putem imagina lumea, nu ne putem imagina pe noi înșine, fără ca, imediat cu aceste, să cugetăm la Dumnezeu. Pe deasupra tuturor celor văzute, lu-

*) După Luthard.

mești, cugetarea noastră trece în sbor îndreptându-se spre un ce, care este: cel mai înalt, nevăzut, și fără sfârșit; și nu se poate repausa cugetarea noastră, până ce nu și-a ajuns ținta. Noi trebuie să ne închipuim, să ne gândim la Dumnezeu.

Convingerea, conștiința despre Dumnezeu este un element tot atât de esențial al spiritului nostru ca și conștiința, ce o avem despre lume și despre noi înșine.

Idea despre Dumnezeu este o necesitate intrinsecă a spiritului. „Spiritul care se avântă“ zice Lichtenberg, „aruncă corpul pe genunchi;“ ear păgânul filosof moral zice: „De ași fi o privighitoare ași face ce face dânsa, de ași fi o lebădă ași face ce face dânsa, — de oare-ce însă sunt ființă inzestrată cu minte, așa este datorია mea: să laud pe Dumnezeu; aceasta este chemarea mea și aceasta vreau să o împlinesc?“

Este cugetarea cea mai completă, ce omul o poate concepe, cugetarea despre Dumnezeu, și este aceasta, cugetarea ce pentru toți este o necesitate. Și pornind de la această necesitate internă noi se nu putem conchide asupra existenței sale reale afară de noi? nici că putem altfel.

A crede în Dumnezeu este: a fi convins că Dumnezeu există. Noi nu putem altfel decât să credem, că Dumnezeu există, și nu ni-l putem cugeta altfel decât existând în realitate, ceea ce este: o necesitate a minții. Neapărat, că această conștiință despre Dumnezeu, trebuie dezvoltată în noi — dar bine înțeles așa dezvoltată, ca toate adevărurile și convingerile, ce le avem sădite în noi.

Conștiința de sine încă trebuie dezvoltată în om; aceasta însă nu va să zică că am primit-o de afară.

Aceste în general.

Numai omul are religione, dar o au toți oamenii. „Nici un popor nu e atât de brut și sălbatic ca să nu aibă credință într'un Dumnezeu dacă și nu-i cunoaște ființa“ — zice Cicero. Aceste cuvinte clasice nu exprimă decât un adevăr necontestabil, ce în decursul secolilor s'a confirmat. S'a descoperit din zilele lui Cicero până azi mai mult decât jumătate din lumea ce o cunoaștem, și pretutindeni am întâlnit popoare, cari aveau un cult dumnezeesc, aveau o religione; nici un popor nu e fără conștiința unui Dumnezeu. Ateștilor le zăcea în interes să găsească un popor de atești, dar ostenele lor au rămas zădarnice. Negrii din Africa, indigenii din Olanda-noaua, sălbatecii Americii — toți cu-

nosc o ființă mai înaltă. Ori ude s'au găsit ființe omenești, toți au avut și o religione. Pe unde la aparență se credea la început, că poporul e fără religione, s'a constatat mai la urmă că aceasta nu era decât o părere superficială. Diferă foarte mult forma religionei la diferitele popoare, pe alocurma abia se mai găsesc urme șterse despre ea ori se presintă în formă estropiată, înspăimântătoare ori respingătoare; dar și în această degenerare mai putem observa trăsăturile-i fundamentale, originale. Chiar la acel popor, chiar la acea seminție de oameni, care a degenerat până la bestialitate decăzând spiritualmente până la cea mai joasă treaptă a timpirei, încât ni se pare desbrăcără, despoinată și de ultimul rest de demnitate omenească — și la aceste ființe amintirea unui Dumnezeu nu a dispărut cu desăvârșire.

Și un ce atât de răspândit, atât de general, unul și același pretutindeni — nu poate fi ficțiune, după cum Cicero a argumentat. Acest ce e originar în om, în întreaga lui ființă; acesta a fost adevărul, ce apologetii primilor secolii l'au repetat în auzul păgânilor: „noi purtăm dovada în sufletul nostru, în inima noastră mărturisim pe un Dumnezeu și nu putem fi fără să cunoaștem pe Dumnezeu și fără să fim convinși despre existența lui.“

Putem spune, că nu este Dumnezeu, dar aceasta singuri nu o credem. Voim să ne sinamăgim, dar nu reușim în aceasta. *Ateișmul nu este o necesitate a cugetării, ci este o faptă a voinței și anume o faptă arbitrară a voinței.* Motivele, ce le statorcesc atești de regulă servesc numai pentru ca să ascundă prin ele motivul adevărat. De multe ori acele motive nu sunt mai tari decât motivul acelui Hindu, care zicea cătră un misionar, negând pe Dumnezeu, că: de aceea nu crede în Dumnezeu, pentru că nu'l vede, la ce misionariul i-a răspuns că: nici el, misionariul, nu vede mintea Hindului.

(Va urma)

Reunirea Românilor din Transilvania și Ungaria

studiu național — istoric — religios de Nicolae Manegățiu, proto-presbiter. Sibiu, tip. arhidiecec. 1893. f. 8°, 208 pag.

(Fine)

În articolul II: „Cestiunea în realitate“ autoriul *reunirei*... descrie cu cele mai vii colori „urmările unirei“. Aceste urmări sunt funeste pentru biserici și școale, pentru preoți și poporeni.

Bisericile și școalele, în comune cu uniți și neuniți vegetează și nici nu e mirare, când de multe

ori o mână de oameni trebuie să susțină două biserici și două școli în loc de câte una. Preoții în atari comune trăesc greu, stola, birul etc. cad jertfă proselitismului; autoritatea lor suferă, ei nici când nu pot introduce o disciplină între credincioșii lor de frica, că aceștia îi părăsesc. Poporul e gata ori când să treacă dela o biserică la alta. Aceste treceri apoi îl fac nestatornic și nebisericos.

Cu un cuvânt desbinarea noastră confesională este una din cauzele principale ale decădینții noastre.

„Cel mai mare pericol“ al unației însă este acela „care pregătește a înghiți biserica română unită, jumătatea Românilor Austro-ungari, prin catolicismul străin, puternic, șiret și despot.“

În articolul III: „Cestiunea în firul istoric“ autorii își dau silința să ne facă „să cunoaștem perfect acest eveniment — unația — apoi să estragem din astă cunoștință concludsiunile logice fără patimă, dar și fără incunjur“. Spre acest scop autorii pun înaintea cetitorilor *evenimentul unației*, așa precum l-au descris istoricii noștri cei mai fruntași (Șincai, Ilarian, Laurian, Șaguna, Popea, Barițiu, Hurmuzaki etc.) apoi își face concludsiunile sale, dintre cari cele mai multe foarte nimerite. Eată câteva „concludsiuni generale“:

Toți istoricii noștri — uniți și neuniți — consider unația de un act politic și nu de conștiință, toți ved în desbinarea noastră o calamitate. Toți combat șovinismul confesional, și nu dau deplin crezement acelor manifeste de unire „conform cărora Românii primesc întreaga confesiune romano-catolică și necondiționat se contopesc în această biserică.“

În articolul IV: „Cestiunea în realizare ajunge părintele Maneguițiu la concludsiunea că reunirea noastră este posibilă, cu atât mai vèrtos, că „dacă acum 200 de ani unirea cu biserica Romei și prin ea scisiunea noastră în două confesiuni, sau mai bine zis în două ierarhii, nu a purces din sentimentul public, din propria convincsiune religioasă a poporului român; — aceasta convincsiune cu atât mai puțin poate veni astăzi în considerare, ca impediment la unificarea noastră ierarhică.“

Interesante în acest articol sunt espunerea acelor motive, cari vorbesc pentru și contra unirei noastre cu Roma.

Dacă se poate reunirea, cine s'o înceapă și cum să se facă?

Factorii, cari pot începe și efectul reunirea sunt: Presa noastră națională, Arhierii noștri în conțelegere frățască și Asociațiunea trnsilvană, iar proclamarea reuniunii noastre bisericesti va rămânea rezervată unui mare meeting național.

Recomândăm tuturor carturarilor noștri, cartea părintelui Maneguițiu.

Congresul romano-catolicilor din B-Pesta

Martți în 4 l. c. au avut loc în Budapesta o adunare a catolicilor din toată Ungaria cu scopul, ca să protesteze în contra politicei bisericesti a guvernului de astăzi. Cam 20,000 a fost numărul celor adunați la B-Pesta.

La 10 oare n. a. s'a ținut serviciul divin în biserica universității și la 4 d. a. primatele Vaszary — după oare cari formalități îndatinat — a deschis adunarea, cam 6000 suflete, prin următoarele:

„Principiul conducătoriu se ne fie în sfaturile noastre: în principii unitate, în cele cari sunt dubii libertate, în toate iubire evangelică.“

„Onorată adunare! Deși ne găsim pe terenul acelu drept constituțional, carele compete fiecărui cetățean al unei națiuni libere, totuși mi se pare un lucru ne'ndatinat, că după o vieată națională de noauă veacuri, aceasta este cea dintâi adunare a catolicilor din țară. În trecut nici nu a fost trebuință, ca catolicii să se intrunească, ca să-și apere drepturile religioare și libertatea conștiinței, — deoarece până la anul 1848 religiunea catolică a fost religiune domnitoare; în anul numit însă s'au schimbat atât referințele bisericesti, cât și cele politice. Pe terenul politic s'a introdus forma de guvern parlamentară, ear pe terenul bisericesc s'a enunțat egala îndreptățire și reciprocitatea tuturor confesiunilor recepte.“

„În urma acestei schimbări nici noi catolicii, nici credincioșii altor confesiuni nu pot să aibă vre un privilegiu, ci după dreptul de stat în vigoare fie-care confesiune poate pretinde să-i-se deie ceea ce este al ei.“

„De aceea la locul prim ni-se pune întrebarea, că ce dorim?”

„Cerem doară ca cetățeni, în contra stării de astăzi politice, drepturile și privilegiile vechi?”

„Nu.“

„Cerem doară ca catolici, că în dauna statului și pe conta libertății statului, să se estindă puterea bisericii?”

„Nu.“

Cerem doară în dauna și pre apăsarea celorlalte confesiuni, a ni-se restitui pozițiunea de odinioară de religiune domnitoare?

„Nici aceasta.“

„Din parte-mi nu mă sfiese a enuncia, că nu cerem dela stat mai multă libertate, decât ceea ce o dă tuturor confesiunilor recepte §-1 4 Art. 26 al dietei din 1790—1791, — carele sună în următorul mod: „nici într'un mod și prin nici un fel de pedepse nu se pot sili protestanții la fapte, cari sunt contrarie religiunii lor.“

„Noi catolicii nu cerem mai multe drepturi, de cât ce li-s'a dat și garantat protestanților prin dieta din 1790—1791, și anume, asupra afacerilor spirituale, culturale și materiale, cari privesc biserica noastră să dispunem noi, să ni-le regulăm, și administrăm noi sub patronatul Maiestății Sale Regelui și sub inspectiunea statului.“

„O astfel de libertate și atâta drept au dat catolicii protestanților înainte cu 100 de ani, într'un timp când

religiunea catolică era domnitoare, și acum după 100 de ani venim și noi, și cerem dela statul fără confesiune atâta drept, nu mai mult, dar nici mai puțin.

„Atâta cât cerem suntem în drept nu numai a cere, ci chiar a pretinde, pentru că acest pământ este și al nostru, și noi suntem cetățenii acestei țări următorii acelor catolici, cari cu înțelepciunea lor o au înființat, cu sânge lor o-au apărut și cu vitejia lor o-au susținut.

„Arborele viu nici-odată nu-și părăsește frunzele sale, spinul nici-odată nu-și lasa creanga, ci întors

„Din sămënța mică de muștar a crescut arborele gigantic, care-și întinde ramurile sale salutare asupra întregii lumi și aduce fructe nutritoare; acesta de asemenea nu și-a părăsit și nu-și părăsește frunzele; numai acele frunze au picat, pe cari le au rupt timpurile ori furtunile patimilor. numai acele au îngălbinit ori îngălbinesc, ale căror fire nu sunt în legătură strinsă cu trunchiul și astfel nu-și pot procura trebuinciosul suc de viață.

„Acest arbore viu al credinței — este biserica, pe care a întemeiat-o însuși Domnul și care nici odată nu se uscă: ci cel mult se pot usca vlăstarii înrădăcinate în inimile noastre, dacă nu le dăm căldura internă a inimei noastre și nu le udăm cu sângele cald a feței noastre.

„E o problemă și un scop și al adunării, ea se-și mărturisesc publică credința înaintea lumii întregi, ca să ne îndemnăm unii pe alții a sări întru apă rarea ei și ai păstra iubire neclătită.

„Când pășim înaintea opiniei publice a națiunii cu aceste pretensiuni leiale și juste ale noastre, trebuie să declăram totodată, că între împrejurările de astăzi simțul de datorință, ce-l avem față de credință și patriotism stă încă pe o temelie neconturbată. E fapt, că precum omul constă din spirit și din trup, așa și activitatea socială se estinde atât în cadrele bisericești cât și în cele ale statului, și după-ce biserica nu-și eserează activitatea sa salutară afară de cadrul statului, ci tocmai în sinul aceluia, trebuie ca ambii acești factori, și biserica și statul să lucreze armonic cu instituțiile lor pe acest teren, pentru-că e neapărat de lipsă, ca viața socială civilă și cea religioasă să fie încopciată strins de oaltă prin legi și datorințe, cari reciproc se se spriginesc, căci dacă aceste două legi intrupate în viața socială ca spiritul și trupul în om, stau în contradicție în disarmonie una față de cealaltă, atunei atât pentru biserică, cât și pentru stat poate să aibă urmări triste și se pot desvolta referințe și crize detestabile, și fiind principiul religios superior celui alt, ca unul, care e de natură spirituală, nu se poate subordina unor instituții și legi, ce stau în contradicție cu densul.

„Bărbații de stat și ligislatorii națiunilor au scris cu litere sângeroase pe paginile istoriei imposibilitatea resturnării acestui principiu, în contra acelor, cari desconsiderau religiunea, ori încercau a o distruge. Și și în timpul de față, cel-ce crede, că statul poate subsistă fără religiune, e în greșală; dacă ași dispune de timp, m'as provoca la Plutarch, care zice: „mai de grabă poate substă lumea fără soare, decât statul fără religiune.“

„Și dacă și până acuma nu ar fi existat în Europa și în patria noastră religiunea creștină, situațiunea tristă, în care se află astăzi viața socială ar pretinde introducerea ei, căci tare ar greși acela, care ar crede, că prin legi riguroase se pot vindeca ranele grele de astăzi ale societății.

„În privința aceasta câtă ce scrie un filosof germân: „se ridică un jule scaunul său de judecată pre o grămadă de cadavre, se se subscrie sentințele de moarte cu sânge de om, va putea prin aceasta înfrica omenimea, dar nu va putea să-o îndrepteze nici odată „fără religiune.“

„M'as putea apoi provoca la bărbați de mare valoare, că în lupta cea grea, pre carea o poartă acum de mult biserica catolică și confesiunile încontra puterii de stat, biserica catolică din Ungaria a știut să-și păstreze răbdarea ca nicăiri aiurea.

„Cu toată răbdarea și moderațiunea însă bisericii nu-i este ertat a perde din vedere acele mari interese, cari nu ne este permis a-le jertfi nici odată.

„Cum am și putea să fim patrioți adevărați și credincioși, dacă n'am fi credincioși bisericii noastre!

„Noi catolicii știm să ne acomodăm în împrejurările schimbate, ale patriei noastre; dar în cestiunile, cari privesc credința și morala nu ne vom pleca nici odată nici dorinții unora, nici instituțiilor națiunilor, nici spiritului seculului; — pentru că ideile, moravurile, principiile, sistemele, legile omenesti își contrazic, sunt schimbăcioase și trecătoare; dar principiile de credință și morală ale bisericii catolice sunt nestrămutate, pentru că se bazează pre cuvântul și legile lui Dumnezeu. Acelea nu sunt numai ale trecutului, nici numai ale prezentului și viitorului. Ele sunt vecinice, pentru că Domnul a zis, că adevărul Lui rămâne în veci.

„Ceea ce avem noi de natură trecătoare, bucurăm dam: Avere, inima, viața sunt ale regelui pământesc, ale patriei pământesti. Sufletul nostru însă nu-l putem sacrifica, pentru că este al regelui Cerurilor, al lui Dumnezeu, al patriei noastre cerești, al vieții celei vecinice.

„Declar ședința de deschisă!”

Întreaga cuvântare a fost foarte mult aplaudată.

Indată după deschidere s'a trimis telegrame, una Maestății Sale și alta Papei. Ambii răspund călduros.

Contele *Mauritiu N. Esterházy* răspunde primatului. „Voi — zice el într'alte — se delăturăm primejdiile, ce amenința patria cu resboiu civil.“ Muțamește primatului și tuturor celor de față, că au venit la congres.

Mai vorbesc: avocatul din Peșta *C. Haydn* despre *autonomia bisericii*; *A. Poda* canonic în Șopron despre *tăria și autoritatea bisericii*; alt canonic *L. Rajner* despre *datorințele catolicilor în viața socială*.

C. Otcoska, adv. în Pojon vorbește despre *căsătoria civilă*. Cuvintul a-le acestuia și tot odată conchise ale congresului sunt:

„Noi cari ne iubim patria ca și biserica, și cari această iubire din credință ni-o soarbem — știm și mărturisim, că interesul binepriceput al statului nu poate fi contrar interesului bisericeii.

„De aceea, politica, care aduce legile țării în contradicere cu principiile credinței noastre, și care politică chiar de aceea, eschide liniștea cetățenilor de diferite confesiuni și limbi — o atare politică nu o putem concorda nici cu religiunea noastră, nici cu iubirea noastră de patrie.

◆ „Cununia înaintea noastră e sacrament, și ca atare se ține de jurisdicțiunea bisericeii.

„Biserica și până acum a fost cu considerare în aceasta la interesele statului, iar statul a scutit consecuențele sociale și materiale a-le aceleia, ba; a stabilit chiar și dreptul matrimonial a altor confesiuni și cu învoirea celor a ordonat afacerile acestea.

„Dar alta e căsătoria civilă. Aceasta detrage jurisdicțiunea bisericeii în cercul de jurisdicțiune a statului.

„Acesta e lucrul, cu care, cel puțin noi catolicii nici când nu ne vom putea împăca; în contra înarticularii acestui lucru în lege vom lupta acum pe toate căile și cu toate mijloacele legale, și dacă totuși, s'ar întâmpla să ajungă lege, nu vom înceta a continua aceasta luptă pe cale legală pentru schimbarea acelei legi.“

Mai pledând contele I. Zichy pentru recăștigarea caracterului rom.-catolic cel puțin al școlilor fondate de catolici, Conte Ferd. Zichy încheie adunarea.

Proiectul de lege despre căsătoria civilă

(Continuare)

Căsătoria e atacabilă, dacă se atacă după încetarea sau declararea de nevalabilă, întru-cât din lege nu rezultă alt-eva trebuie astfel privită ca-și-când nici nu s'ar fi încheiat.

§ 88. Câtă vreme căsătoria nu a încetat, atacarea se face prin pîră eventual prin o a doaua pîră, după încetarea căsătoriei prin o înștiințare adresată tribunalului.

Atacarea prin pîră se poate retrage numai până la încetarea căsătoriei.

Retragerea înștiințării e fără urmări.

§ 89. Soțul poate procedea la atacarea căsătoriei numai în persoană.

Poate fi însă substituit și prin reprezentant advocațional în virtutea unei împuterniciri speciale.

Un soț mărginit în ce privește capabilitatea de acțiune e capabil în procesul de atacare.

În cazul prescris în §§ 71 și 72, dacă în decursul procesului soțul au ajuns la maturitate resp. majoritate, procesul trece asupra lui, așa cum este.

§ 90. Dispozițiile §§-lor 69 și 70 trebuie aplicate potrivit în procesele de atacare.

§ 91. După încetarea căsătoriei își poate validitatea fecine drepturile sale pendente de validitatea sau nevaliditatea căsătoriei, și încât îi zace în interesul seu legal,

poate înainta pîră și pentru stabilirea validității sau nevalidității căsătoriei.

Sentența valabilă în vigoare e normativă numai față cu improcesuații.

§ 92. Dispozițiile §§-lor 123—15 trebuie aplicate potrivit în procesele pentru stabilirea nevalidității căsătoriei. În procese de nulitate sau de atacare întentate de către procurorul reg., judele poate ordona, la propunerea procurorului reg. sau din oficiu, deschilirea soților.

§ 93 În favorul unei a treia persoane în bună credință, care până la declararea anulării căsătoriei se află în afaceri legale, cu un soț care trăește în căsătorie ilegală e că căsătoria ilegală să bucură de valoarea de drept a căsătoriei legale.

Capitolul al cincilea

Sfârșirea, căsătoriei

§ 94. Căsătoria se sfârșește :

a) prin moartea unuia din soți; prin divorț judecătoresc. În cazul declarațiunii morții este normativă presumpțiunea, că cel declarat mort nu a trăit mai departe, ca până la timpul, care a fost stabilit în sentință ca ziua decesului.

§ 95. Căsătoria se termină și atunci, când unul dintre soți după declarațiunea morții celuilalt încheie o căsătorie, cu excepțiune dacă una din partidele contractante în timpul încheierii căsătoriei știa, că cel declarat mort trăește sau că noaua căsătorie a fost declarată din alt motiv nevalabilă sau pe baza punctului f) §. 74. fără voloare.

§ 96. Căsătoria se poate desface numai pe motivele cuprinse în §§ 97—102.

§ 97. Desfacerea căsătoriei o poate cere acel soț, a cărui soție resp. soț, a comis un adulteriu sau vre-o imoralitate sau știind, că căsătoria există, încheie o noauă căsătorie.

§ 98. Desfacerea căsătoriei o poate cere acel soț, a cărui soție l-a părăsit cu necredință.

Părăsire cu necredință există :

a) Dacă acela dintre soți, care turbură traiul comun cu intențiune și fără motiv, este obligat prin o provocare judecătorească ca să restaureze traiul întrerupt, și acestei provocări nu s'a supus în timp de un an fără a se rectifica.

b) Când soțul ce părăsește cu necredință, a cărui domiciliu nu este cunoscut și care de cel puțin un an și-au pierdut cu totul urma, a fost provocat pentru restabilirea traiului înzedar în timp de un an

§ 99. Desfacerea căsătoriei o poate cere acel soț, căruia celalalt soț voiește să i ieie viața, sau pe care soțul, l-a maltratată rău cu intențiune așa, că i-s'a periclitat sănătatea.

§ 100. Desfacerea căsătoriei o poate cere ori-care soț, al cărui soț a fost condamnat la moarte din cauza unei crime după încheierea căsătoriei, sau cel puțin la cinci ani arest corecțional sau temniță.

§ 101. Desfacerea căsătoriei nu se poate face pe baza paragrafului precedent, dacă soțul a săvârșit crima după încheierea căsătoriei și despre aceasta soțul n'a avut știre în timpul căsătoriei.

§ 102. Căsătoria poate să se desfacă la cererea unuia dintre soți, dacă celalalt soț:

a) a vătămat greu prin o purtare intenționată dorințele de soț;

b) a ținut să înduplece pe un copil aparținător familiei soțului la săvârșirea unei fapte punibile sau la viață imorală;

c) continuă pe sub ascuns o viață imorală;

d) după încheierea căsătoriei a fost pedepsit la închisoare corecționale sau temniță pe o durată mai puțină de cinci ani, sau la închisoare pe un delict săvârșit din pofta de câștig;

și judecătorul cu considerare îngrijită a individualității și a raportului de traiu al soților s'a convins despre aceea, că raportul de căsătorie în urma motivelor înșirate este atât de nimicit, încât pentru ceice cer despărțirea este imposibil un traiu comun mai departe.

§. 103. Desfacerea căsătoriei nu o poate cere acela care s'a învoit cu fapta punibilă a soțului seu, sau a luat parte la aceasta. Împrejurarea, că și pentru partida, care cere desfacerea există motiv de despărțenie, nu exclude dreptul de pîră.

§. 104. Dreptul de pîră încetată, când soțul a iertat fapta punibilă. O iertare are loc și în cursul procesului.

§. 105. În casurile §§-lor 97, 99, 100 și 102 pîra se poate înainta numai în curs de șese luni, socotite dela ziua în care soțul a ajuns la cunoștința faptei punibile respective a sentenței penale în vigoare.

După 10 ani dela săvârșirea faptei punibile, respective după intrarea sentenței penale în putere de lege, nu mai poate avea loc o pîră pentru despărțenie.

Este soțul împedecat prin forță sau necapabilitate de acțiune la intentarea pîrei, cursul termenului ține până când durează această pedeacă.

§ 106. Pentru spriginirea cererii de despărțenie se poate provoca pe lângă motivul de despărțenie, care servește de basă la basa pîrei sau contra și la astfel de motiv de despărțenie, în privința căruia dreptul de pîră deja a încetat.

(Va urma)

Varietăți

Petrecheri. Societ. acad. „Junimea“ invită la *Balul* care se va aranja Joi la 20 Ianuarie (1 Faur) 1894 în sala soc. filarmonice. — Cernăuți în Ianuarie 1894. — Președinte de onoare: *Dr. Iancu cav. de Zotta.* — Președintele comit. aranjator: *C. cav. de Popovici.* — Președintele societății: *R. cav. de Grigorcea.*

Invitare. la *Balul Român* ce se va aranja la Arad în salele hotelului „Crucea albă“ la 10 Februarie 1894 st. n. în favorul „Reuniunii pentru ajutorarea studenților români, lipsiți de mijloace. *Dr. Stefan C. Pop* președinte.

Necrolog. Vrednicul nostru deputat sinodal *Dr. Aurel Maniu* nu mai este între cei vii. Dela Familia reposatului am primit următoarea înștiințare: Cu inima frântă de durere dăm jalnica veste despre încetarea din viață a mult iubitului nostru *Dr. Aurel Maniu* notariu public reg. în Oravița-montană, fost deputat dietal, întâmplată după grele suferințe în noaptea spre 12/24 Ianuarie 1894 în al 60-lea an al vieții sale plin de activitate neobosită și binefăcătoare. Remășițele scumpului reposat sau așezat Vineri în 14/26 Ianuarie a. c. la 2 oare p. m. după ritul gr. or. în morminții bisericii gr. or. din loc. — *Oravița-montană* în 12/24 Ianuarie 1894. — Fericire eternă sufletului seu nobil și memoriei sale binecuvântare!

Din Bêrzasca ni-se scrie: În noaptea de 24 spre 25 Decembrie a. t. nemiloasa moarte răpi din mijlocu-ne pre bravul și veteranul nostru preot *Radu Gotumba*, după un morb numai de 4 zile, în etate de 67 de ani, după un serviciu la altariul Domnului 42 la noi însă 36 de ani. În mormântarea s'a făcut a doaua zi de Crăciun prin On. preoții *Ioan Serafin* din Gornea-liupcova și *Stefan Liuba* din Dolnea-liupcova. Progrebania s'a celebrat în s. biserică. Cuvântarea funebrală ținută de bravul nostru învățătoriu D-1 Simeon Simu, a stors lacrimi din ochii jalnicei familii și a adunării numeroase. Pre reposatul'l deplâng soția *Solomia*, preotul *Sava* ca fiu și soția sa *Mileva*; apoi nepoții *Arsenie* cleric și soția lui *Nina*; *Catarina*, *Radu*, *Vasilie*, *Sofia*, *Toma*, *Nicolae*, *Ilie* și tot poporul bêrzescan. — Fie-i țărina ușoară și memoria etern pomenită. — *Bêrzasca*, în 5 Ianuarie 1894. — *Platon Marta* președ. com. par.

Abecedariul și Legendariul de Petri se află sub tipariu Cât mai curând vor apare. *Libr. diec.*

ad. Nr. 357 1893.

Concurs

Pentru întregirea definitivă a postului de paroh în parohia de a II-a clasă din comuna **Obreja**, protopresbiteratul Caransebeșului se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană.“

Emolumente:

1. Salariu în bani gata 230 fl. în loc de stolă pentru botezuri și molitva moșei, logodnă, cununie și relația către protopresbiter precum și pentru înmormântarea simplă.

2. Sesiunea parohială în complex de 71 jugere 1443 orgii, ce aduce un venit în calcul mediu de 500 fl.

3. Alte venit. accidentale în sumă de 50 fl.

Reflectanții cu calificățiunea recerută sunt poftiți ași trimite recursurile lor, instruate conform stat. org. și regulamentului pentru parohii la Prea On. Domn protopresbiter tractual Andreiu Ghidiu în Caransebeș și a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserica parohială spre ași arăta desteritatea în oratorie și cântări, înse aceasta cu știrea și învoirea protopresbiterului concerninte.

Alegândul recurent va avea se respecteze și alte condițiuni stătorite de comitet în ședința sa de astăzi.

Obreja, din ședința comitetului parohial ținută la 10 Ianuarie 1894.

[4] 1—3 *Comitetul parohial.*
În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

Concurs

Pentru întregirea definitivă a postului învățătoresc la clasa de băeți dela școala conf. din **Foeni** să escrie concurs cu termen de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană.”

Emolumentele sunt:

1. Salariu în bani gata 420 fl.
2. Paușal pentru conferințe 10 fl.
3. Paușal pentru adunarea generală 10 fl.
4. Pentru scripturistică, având totodată alesul învățătoriu a îndeplini ca notariu toate agendele scripturistice ale comitetului parohial, 10 fl.
5. Lemne 6 stênjini din care are a se încălzi și sala de învățământ.
6. Cortel liber în edificiul școlar și jumătate din grădina școlii.
7. Dela înmormântări unde va fi poftit câte 50 cr.

Recurenții au să-și subștearnă recursurile instruate conform stat. org. bis. și regulamentului — adresate comitetului parohial — Prea On. Oficiu protopresb. rom. în Ciacova.

Preferiți vor fi cei ce au cunoștințe din muzica vocală, având alesul învățătoriu a conduce și corul vocal pe lângă împlinirea cantoratului bis.

[5] 1—3 *Comitetul parohial*
În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

Concurs

Pentru întregirea definitivă a postului învățătoresc din **Petromani** se escrie concurs cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

- Salariul învățătoresc 360 fl.
- Pentru lemne din care are a se încălzi și sala de învățământ 72 fl.
- Paușal scripturistic 10 fl.
- Pentru conferințe și adunarea generală 15 fl.
- Pentru servitoriul școlii 20 fl.
- 3¹/₂ jugere pământ arătoriu.

Cortel liber.

Competenții sunt poftiți a se prezenta în vr'o Duminecă ori sârbătoare în s. biserică spre a-și arăta desteritatea în tipic și cântare, nici decum însă în ziua de alegere.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți a se prezenta în vr'o Duminecă sau sârbătoare în s. biserică spre a-și arăta desteritatea în tipic, cântare și conducerea corului.

Competenții au să se prezenteze numai odată în comună, nu însă în ziua de alegere.

Recursurile instruate conform stat. org. bis. și adresate comitetului parohial să se subștearnă Prea On. Oficiu protopresbiteral în Ciacova.

[6] 1—3 *Comitetul parohial.*
În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

Licitațiune minuendă

(pentru zidari și petrari)

Comitetul parohiei gr. or. rom. din *Oravița-montană* în urmarea ordinațiunii Nr. 3327 B. ex 1893 a Venei rabilului Consistoriu diecesan din Caransebeș, escrie pentru lucrările recerute la întregirea și repararea zidului dela curtea bisericii și la construirea treptelor de peatră în worminți, pe 28/16 Ianuarie 1894 la 11 oare dim. licitațiune minuendă.

Prețul de esclamațiune evaluat pentru zidul curții este 406 fl. 29 cr. eară pentru construirea treptelor 1587 fl. 44 cr. v. a.

Ofertele se fac în persoană ori prin plenipotentiat pre lângă depunerea unei cautiuni de 41 fl. respective 159 fl. Cautiunea întreprinzătorului sa va păstra până la colaudare în lada bisericii.

Planurile și preliminăriile se pot vedea în cancelaria subșcrisului președinte.

Oravița-montană, în 4 Ianuarie 1894 n.

Ilie Trăilă
președ. comit.

George Dragoescu
not. comit.

[1] 3—3

Concurs.

Pe baza ordinațiunii consistoriale ddo 13 Decembrie 1893 Nr. 3441 B. se escrie acum a doaua oară concurs pentru întregirea parohiei vacante gr. or. rom. de clasa III-a din *Târnova* — protopresbiteratul *Bocșei-montane* — cu termen de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană.”

Emolumentele sunt:

- O sesiune și jumătate parohială.
- Birul și stola usuată dela 150 de fumuri.
- Doritorii de a ocupa aceasta parohie sunt avisați, ca recursurile lor. bine instruate conform statului organic bisericesc și regulamentului pentru parohii, adresate comitetului parohial să le subștearnă Prea On. D. Maxim Popoviciu protopresbiter în *Bocșa-montană*.

În fine recurenții sunt poftiți a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în s. biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântare și oratorie.

Târnova la 19/31 Decembrie 1893.

[2] 3—3 *Comitetul parohial*

În conțelegere cu mine *Maxim Popoviciu* protopresbiter.

Mersul trenurilor

pe liniile bănățene ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1. Oct. n. 1893.

Timișoara — Orșova

Tr. acc. 704 I. II.	Tr. d. pers. 708 I—III.	Espr. or. 702 I.	Tr. d. pers. 726 I—III.	Tr. m. 728 I—III.	Stațiuni	Tr. d. pers. 725 I—III.	Espr. or. 701 I.	Tr. d. pers. 707 I—III.	Tr. acc. 703 I. II.	Tr. m. 727
2:20	7:00	1:30	8:30		Budapeșta		2:10	6:55	1:25	—
5:58			11:30	6:25	Arad	9:44			9:44	10:55
8:00	5:45	6:49	5:45	9:30	Timișoara Iosefin	7:16	8:49	9:20	7:42	3:28
8:14	6:00		5:59	9:51	" Fabrică	7:03		9:07	7:31	3:12
8:49	6:57		6:49	11:11	Topoloveț	6:11		8:17	6:56	1:56
9:28	7:40		7:32	12:34	Lugoș	5:28		7:41	6:28	12:55
"	7:57		7:51	1:04	Gavoșdia	5:07		7:10	"	12:10
"	8:19		8:14	1:39	Cav. Sacul	4:44		6:50	"	11:39
10:25	9:10		8:40	3:25	Caransebeș	4:20		6:27	5:39	11:05
"	9:26			3:47	Cârpa			6:03	"	9:25
"	9:55			4:31	Slatina			5:41	"	8:43
"	10:10			4:53	Armeniș			5:27	"	8:16
11:16	10:23			5:15	Teregova			5:15	4:40	8:01
11:35	10:45			5:56	Poarta orientală			5:02	4:30	7:40
"	11:59			6:18	Cornia			4:36	"	7:03
"	11:14			6:37	Crușoveț			4:17	"	6:32
"	11:26			6:58	Iablanița			4:05	"	6:10
"	11:39			7:23	Mehadia			3:48	"	5:34
12:28	11:48	11:05		7:36	Băile erculane		4:35	3:35	3:21	5:12
12:42	12:01			7:58	Toplet			3:19	3:08	4:49
1:06	1:40	11:37		8:24	Orșova		4:05	3:00	2:51	4:10
1:15	1:49	11:45			Verciorova		2:10	2:21	2:19	
11:40	6:25	10:55	Sâmbătă		București		7:10	11:25	5:50	
		8:00	Luni		Constantinopol	Sâmbătă	2:00			

Timișoara — Baziaș

Tren de persoane			Stațiuni	Tren de persoane		
1702 I—III.	1706 I—III.	1704 I—III.		1701 I—III.	1705 I—III.	1703 I—III.
5:35	12:00	8:10	Timișoara Iosefin	7:26	3:17	8:54
5:58	12:24	8:32	Șag	7:07	2:53	8:31
6:13	12:39	8:47	Jebel	6:52	2:38	8:13
6:34	12:55	9:03	Voitec	6:33	2:20	7:48
6:51	1:15	9:21	Deta	6:20	2:07	7:35
7:14	1:39	9:42	Stamura	5:56	1:38	7:06
7:53	2:12	10:17	Vérșeț	5:28	1:07	6:35
8:30	2:48	10:50	Iasenova	4:46	12:26	5:32
8:51	3:07	11:11	Biserica-Albă	4:28	12:08	5:14
9:10	3:25	11:29	Baziaș	4:25	11:45	4:50

Voitec — Bogșa-montană

Tren. mest.		Stațiuni	Tren. mest.	
3312 I—III.	3314 I—III.		3311 I—III.	3313 I—III.
6:50	9:10	Voitec	6:10	7:33
7:46	9:57	Gătaia	5:28	6:50
8:14	10:19	Moritfeld-Șoșdia	5:11	6:23
8:33	10:36	Gherteniș	4:54	6:00
8:46	10:47	Jidovini	4:43	5:48
9:08	11:07	Bogșa-rom.	4:25	5:26
9:32	11:31	Bogșa-mont.	4:00	5:00

Iasenova — Anina

Tren mestecat			Stațiuni	Tren mestecat		
3418 I—III.	3412 I—III.	3416 I—III.		3413 I—III.	3411 I—III.	3417 I—III.
	8:35	10:55	Iasenova	4:34	5:24	
	9:01	11:21	Iam	4:11	5:01	
	9:52	12:08	Răcăjdia	3:28	4:18	
6:45	10:50	12:40	Oravița	3:00	3:50	7:40
7:17	11:21		Măidan		2:58	7:11
8:08	12:03		Lisava		2:21	6:32
9:18	1:13		Crașova		1:08	5:19
9:56	1:51		Anina		12:15	4:30

